

scheepsruimte hadden weten te vinden. Veruit de meesten van die militairen waren ernstig gedemoraliseerd, waartoe ook het scherpe Engelse veiligheids-onderzoek, dat met de beduchtheid voor een 'Vijfde Colonne' samenhang, bijgedragen had. Op een gegeven moment werd door een Engelse officier die als kampcommandant optrad, zelfs alle contact tussen Nederlandse officieren en minderen verboden – er waren namelijk onder de uit Frankrijk aankomende officieren verscheidenen die openlijk zeiden ervan overtuigd te zijn dat Engeland spoedig op gelijke wijze als Frankrijk onder de voet gelopen zou worden. Van de meesten van die officieren was tijdens de zwerftocht door België en Frankrijk geen leiding uitgegaan, het lagere kader en de gewone dienstplichtigen hadden alle achting voor hen verloren. Veel wapens waren ook al niet beschikbaar: de paar haastig gevormde compagnieën die bij de haven Port Talbot en bij drie vliegvelden een bewakingstaak kregen, beschikten slechts over nog geen 300 geweren en een paar verouderde machinegeweren en per geweer waren slechts 5 patronen beschikbaar. 'Maar er was in Engeland', zo deelde Dijkhoorn op 18 juni in de ministerraad mee, 'zelfs geen geweer te krijgen. De geest in het kamp wordt slecht. De toestand is onhoudbaar. Hij ziet nu', aldus de notulen, 'als enige oplossing vertrek naar Canada of naar Curaçao. Minister van defensie zou dan met zijn departement willen meegaan, aangezien zijn werk dan daar te doen is'¹ – een denkbeeld dat wel heel sterk de gedepri-meerdheid onderstreept waaraan Dijkhoorn ten prooi was.

Als eerste Nederlandse commandant in het kamp te Porthcawl trad een overste op die, aldus een der jongere officieren, reserve-luitenant mr. G. F. J. Jongbloed, 'gedemoraliseerd' en 'slap' was en sterk onder de invloed stond van enkele andere oudere officieren, die aan het lagere kader en de manschappen een weinig opwekkend voorbeeld gaven:

'de een door zich te buiten te gaan aan drank, de ander door zich van de rest van de troep niets aan te trekken . . ., een derde door midden in het open veld in het kamp een schuilkelder te graven en zich daardoor tegenover de soldaten aan de algemene spot en smaad bloot te geven, een vierde door te trachten elders een plaats te krijgen, een vijfde door niet van zijn bed op te staan.'²

Onder de officieren deed op een gegeven moment een rekest de ronde waarin zij vroegen of 'het Nederlandse Legioen' (dat was de benaming geworden) niet beter naar Indië of Curaçao overgebracht kon worden – het stuk werd door ca. zestig van de omstreeks tachtig in Porthcawl aanwezige officieren ondertekend. 'Ik heb', aldus Jongbloed,

¹ Ministerraad: Notulen, 18 juni 1940. ² Getuige G. F. J. Jongbloed, *Enq.*, dl. VIII c, p. 139.